

BIETENVLIEG EN ZAAITIJD DER BIETEN.

Nadat men hier te lande in jaren niet van eenige beteekenende schade der bietenvlieg had gehoord, trad zij plotseling in de lente van 1927 op sommige plaatsen in het Zuiden en Midden van Noord-Brabant in zeer sterke mate op. Zoo moesten in De Kempen verschillende met bieten bezaaide akkers worden omgeploegd, doordat de jonge plantjes geheel vernield werden door de larven der bietenvlieg. Ook de tweede generatie richtte toen nog heel wat schade aan.

In het voorjaar van 1928 schijnt de vlieg zich over een veel grooter deel van ons land te hebben verbreid en men zag haar optreden, waar zij een vorig jaar niet was waargenomen. De door de larven der eerste generatie aangerichte schade was nog heel wat grooter dan in 1927. Ik heb verschillende akkers gezien, waarop men niet dan met moeite een onaangestast bietenplantje kon vinden. Heel wat percelen zijn dan ook weer omgeploegd en voor den tweeden keer bezaaid of men heeft tusschenplanting van mangels of koolrapen toegepast. Bij het bezoeken van proefvelden met bieten of van bietenakkers viel het mij herhaaldelijk op, dat de later gezaaide bieten veel minder te lijden hadden van de bietenvlieg dan de vroeger gezaaide. Daar ik mijn eigen waarnemingen niet voldoende achtte om daaruit met stelligheid eenige conclusie te trekken, vroeg ik door middel van een artikeltje in het Weekblad van den Noord-Brabantschen Christelijken Boerenbond aan de boeren, welke ondervinding zij in dezen hadden opgedaan. Uit nagenoeg alle deelen van Noord-Brabant bereikten mij antwoorden, terwijl mij verder tal van mondelinge mededeelingen over het verband tusschen den zaaitijd en de aangerichte schade werden gedaan. Op een paar uitzonderingen na stemden alle antwoorden hierin overeen, dat dit voorjaar de laat gezaaide bieten minder van de vlieg te lijden hebben gehad dan de vroeg gezaaide. Nu kan dit veroorzaakt zijn door:

a. de mogelijkheid, dat de vliegen in verband met den tijd, dat zij te voorschijn zijn gekomen, haar eitjes hoofdzakelijk hebben gelegd op de bladeren der vroeg gezaaide bieten;

b. de betere groeivoorwaarden, welke voor laat gezaaide bieten in 't algemeen gunstiger zijn dan voor vroeg gezaaide, waardoor eerstgenoemde regelmatig en krachtiger kunnen doorgroeien en minder van de aantasting der bietenvlieg te lijden hebben.

Ter illustratie der onder a aangeduide mogelijkheid laat ik hier

een lijstje volgen, dat een mijner oud-leerlingen, v. d. S. te O. mij verstrekke. Hij zaaide op een en hetzelfde perceel op vier verschillende tijden bieten met het volgende resultaat, wat betreft de aantasting:

Nr. veldje	Zaaitijd	Graad van aantasting	Ras
1	28 April	zeer hevig	Eckendorfer
2	1 Mei	zeer hevig	Barres
3	9 Mei	sporadisch	Ovana
4	9 Mei	sporadisch	Groenkraag

Voor zoover ik heb kunnen nagaan, geven de vliegen geen bepaalde voorkeur aan het een of ander ras — misschien maken suikerbieten in dezen een uitzondering — zoodat de graad van aantasting geheel teruggebracht kan worden tot het verschil in zaaitijd.

Laten we nu eens aannemen, dat ook elders zich dit voorjaar hetzelfde verschijnsel heeft voorgedaan, nl. een veel geringere aantasting der laat gezaaide bieten. Mag men dan daaruit de conclusie trekken, dat laat zaaien steeds een goed middel is om aantasting door de bietenvlieg te voorkomen? Wel neen, zal men mij waarschijnlijk antwoorden, want de vlieg verschijnt de eene lente wat vroeger, een andere wat later, zoodat de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat in verband met den verschijningstijd juist de laat gezaaide bieten het sterkst worden aangetast. Al lijkt voor deze redeneering bij oppervlakkige beschouwing heel wat te zeggen, toch acht ik haar niet geheel juist. Stel, de bietenvlieg komt zeker voorjaar door ongunstig weer laat voor den dag, dus heel wat na den eersten zaaitijd der bieten. De jonge bietenplantjes hebben natuurlijk ook den invloed van het slechte weer ondervonden en ten tijde, dat de bietenvliegen eitjes gaan leggen, hebben zij zich hoogstens even of nog niet hersteld van de ongunstige periode, welke zij hebben doorgemaakt. Zij zullen zich dus in geen betere conditie bevinden dan de laat gezaaide bieten, die zich nu pas gaan ontwikkelen. Dus ook bij een laat verschijnen der vliegen loopen de vroegst gezaaide bieten minstens evenveel zoo niet meer kans dan de laat gezaaide om in hevige mate te worden aangetast. Alleen hebben de vliegen nu wat meer keus, zoodat de algemeene graad van aantasting waarschijnlijk geringer zal zijn.

De gevolgtrekking is dus niet te stout, dat laat zaaien der bieten nagenoeg steeds een geringere aantasting door de bietenvlieg tot resultaat zal hebben. Maar behalve die kans op een veel mindere aantasting bevinden zich — en hiermee komen we op het

onder *b* aangeduide punt — de laat gezaaide bieten in een veel gunstiger positie dan de vroeg gezaaide, doordat zij, ook bij een gelijken aantastingsgraad, veel minder van de bietenvlieg te lijden hebben. Als een laat gezaaide biet eenmaal boven den grond gekomen is, groeit zij door de gunstige groeivoorwaarden veel regelmatig en krachtiger verder dan de vroeg gezaaide biet, die op dien tijd al heel wat ellende heeft meegemaakt en zich menigmaal in een zwakteperiode bevindt, waarin zij tegen de larven der bietenvlieg niets in te brengen heeft. Zij valt er aan ten offer, terwijl de later gezaaide plant door de aantasting heen groeit. We hebben hier nagenoeg dus hetzelfde verschijnsel als bij het doorschieten der bieten. Bijna elk jaar zien we, dat de eerst gezaaide bieten veel meer last hebben van doorschieten dan de laat gezaaide, omdat de ongunstige groeivoorwaarden de regelmatige ontwikkeling der vroeg gezaaide hebben verhinderd. Daardoor zijn zij in een zwakte- en rustperiode geraakt, waaruit zij ontwaken met een sterke neiging tot het ontijdig vormen van een zaadstengel.

Maar dit daargelaten, meen ik uit het bovenstaande wel te mogen afleiden, dat vroeg zaaien de bieten nagenoeg steeds in een ongunstiger conditie brengt zoowel ten opzichte van den graad van aantasting als van het weerstandsvermogen tegen de bietenvlieg, zoodat laat zaaien wel geen afdoend maar toch een goed middel is om de schade door de bietenvlieg volgende jaren geringer te doen zijn.

Het is natuurlijk duidelijk, dat ook andere factoren dan laat zaaien daartoe mee kunnen werken, b.v. een goede grondbewerking, een oordeelkundige bemesting enz., maar daarop hoef ik hier niet in te gaan. Alles wat de ontwikkeling der bieten bevordert verhoogt de kans, dat de planten minder van de vlieg te lijden hebben. Laten we hopen, dat zij in de toekomst wegblijft, dat is het beste van alles.

Bortel.

M. VAN DEN BROEK.